

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Adolf Steiner în Hamburg (Germania).
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nerăscute se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litera garmond — și tîmburu de 30 cr. pentru 50-care publicare.

Descoperirea cea mai nouă.

Sibiu 18 Ianuarie.

Descoperirea din „Magyarország”, cu care ne am ocupat în numărul nostru trecut numai *per tangentem*, este următoarea:

„Era delia început semnificativ pentru prețul moral și cariera politică a lui Coloman Tisza, că el adună bucurii, în giurul sau cameni obscuri și existențe de caracter indolent și din acestia și-a ales instrumentele sale și oamenii de încredere. Corupțiunea, care, în timpul guvernului său de cinci ani, s'a reslăit așa de tare, încât s'a ridicat peste creșterea lui, nu este un fenomen nou în castele, unde el este conducătorul. Numărul oamenilor îngropați în datorii, mare încă în stînga de mai înainte, și corupțiunea, au intrat deodată cu Tisza în guvern și de aci încolo și-au dat ocol ca și chiții unei corabii. El nu l'a alungat din apropierea sa, ci i a iubit, protegiat și folosit. Nu pentru ca să deschidem rane dureroase amintim de lucruri vechi, ci pentru că aceasta este caracteristica sistemului dlui ministru president, care documentează că rîul pe cât este de vechiu, pe atîta este și de nevindicabil, până când se află el în fruntea guvernului. . . N'au fost nenorocitul conte Ladislav Raday, nefericitul Iuliu Györfly și Iosif Szaplanczay, pe care l'a ajuns o tristă soartă, amicii sei intimi? Abstrăgînd dela alții cari nu voim a-i numi. N'a strins el la peptul său pe Csernatony și nu l'a rehabilitat? Gavriel Várady n'a început a face treboare încă de când era în opozițiune? El a făcut pe Victor Zichy secretariu de stat. Împreună cu dînsul a intrat în guvern o grîmadă de oameni, pe care dicătoarea comună, încă de pe atunci, pentru datoriile lor, îi numia „flămîndi” și pe cari ministrul foarte curînd l'a denumit medici superiori, et ceteri suprimi și comisari guvernali etc. sau a dispus a i alege notari ai casei sau cel puțin deputați. În sirul acestora se află și dl George Nagy. În casa (deputaților) a eselat de mult cu țermuritele sale facultăți și ultrazrelul său pentru Coloman Tisza. Afară de aceste a mai atras atențiunea asupra și cu puțină sa modestie. Și el a fost Bihorian, cu tovarășul său Moricz Pál, și un Maghiar opozițional sirgurtoriu; și el a pus de cuiu principiele sale și s'a făcut mameluc. Cinci ani de zile l'am vădînt în acel cerc de încreduți, care se învîrtia în giurul lui Tisza și din care fură spăriați alți bărbați onesti și capabili. Guvernul l'a folosit și el a folosit guvernul. Concesiunea causală se poate nega așa de puțin ca și amicitia personală prin care a fost legat de dl ministru president și despre care acesta a și dat doveđi nenumerate, precum vom vedê mai la vale.

„Amicitia aceasta se caracterizează din destul prin impregiurarea, că după ce dl. G. Nagy a cădînt în cercul său propriu de alegere și în locul de alegere Székelyhid, dl ministru de interne punêndu și toate puterile

și încă prin mijlocirea unei proceduri nelegale îl alege în cercul Diosdului, în comitatul Selagiului. Despre ilegalitatea, cu care fu ales s'a făcut multă vorbă la timpul său, inse pe comisiunea verificătoare aceasta nu a dus-o în lispită. Acum despărțemîntul criminal al judecătoriai din Székelyhid s'a adresat cătră casa deputaților cu o petițiune, cerînd suspendarea dreptului de imunitate din motivul, că (G. Nagy) a vatămat secestrul judecătoresc și a defraudat.

„Cât pentru cazul acesta amintim pe scurt starea faptică din acasă, ca să șcie și publicul despre ce e vorba, dintre deputați, fiecare se poate informa din acte. Arendatorii dela Ermenieș ai dlui George Nagy, anunt frații Lévy, datoriau lui Solomon Naș, locuitoriu în Nagy-Károly, și a cărui pretensiune era confirmată definitiv și cu putere de lege de tribunalul suprem în anul 1878, 3672 floreni și pentru pretensiunea aceasta s'au zălogit vite, recolta de tabac drept cautiune. Dl George Nagy, lucrînd pe o mână cu arendatorii sei a transportat mobilele secestrate, a vîndut lui Schosberger tabacul și apoi, ca să se ascundă vătămarea secestrului judecătoresc au aprins un șop reu acoperit cu paie, după ce transportate tabacul dintrînsul, și au pretestat că au ars 400 măji de tabac produs pentru erariu. Cumcă acusa aceasta nu este numai o presupunere sau o minciună cleveitoare, a descoperit societatea de asigurațiune Victoria. Pe baza arătărilor acestora judecătoria cercuală din Székelyhid s'a adresat în 6 Septemvre 1879 la casa deputaților, cerînd peimisiiunea pentru ducerea în îndeplinire a urmării judecătorești.

„Acesta e Numerul 1.

„Urmează Numerul 2.

„Dl George Nagy a dat în dîlele aceste uneia dintre societățile de frunte de asigurațiune din patrie, o petițiune cerînd despăgubire până la suma de vece o câteva mii de floreni, pentru că mîgăzînul său dimpreună cu tabacul asigurat a ars. Aceasta este faptă și dl George Nagy își va și primi despăgubirea. Magazinul însă fu aprins. Cercurile inițiate dela casa societate de asigurare esplică fapta aceasta rea în chipul următoriu. Dl George Nagy a avut mai înainte concesiunea de a plînta tabac pe șasezeci de juguri. Sê luăm acum sama cum procede guvernul concesiunile de a plînta tabac! Coloman Széll era foarte sever în privința concesiunilor și anticipațiunilor ca să nu se întempe prisurii de producțiune, și erariul sê fie obligat a primi și tabacul ce nu i trebuie. Acum merge treaba altfelu; la darea concesiunilor pentru plantarea tabacului și la darea anticipațiunilor domnesce praca, că se dau cu mîna largă ca respătă și sinecură deputaților guvernamentali, pe când altora li se denegă volniciesce. Și acesta este un mijloc de a corupe Tisza parlamentul. . . .

„Dl George Nagy a avut așa dară concesiune pentru 60 de juguri, comuna însă pentru 100 de juguri; d-lui G. Nagy i-au fost prea puțin cele 60

juguri și fiindcă erariul n'a vrut să lase a se planta mai multe juguri pe hotarul acela, s'a rugat să se ia concesiunea pe 100 juguri dela comună și sê i se dea lui. Și eată! guvernul îi dă lui concesiunea pe toate 160 juguri. De aceea ura poporațiunei cloctote înadușită asupra lui și oare-cine a dat foc mîgăzînului, făcînd pagubă numai societății de asigurațiune.

„Acesta însă e numai o parte a concesiunii de afaceri dintre guvern și dintre dl George Nagy în ceea ce privește tabacul. Alți oameni primesc dela guvern drept anticipațiune după juguri un împrumut fără de camete pe cinci ani și dacă li se acordă împrumutul capătă, după jug, treizeci cel mult șasezeci de floreni anticipațiune. Dl George Nagy încă pe timpul când planta 60 de jugere a primit 10,000 fl. Când a venit treaba la respătă n'a putut plăti mai mult decăt 4000 fl. și așa 6000 fl. a ramas erariului datoriu. Dânduise acum concesiunea pe alte 100 jugere a cerut de nou altă anticipațiune și a căpăt 30,000 floreni, așa că el astăzi, sau sê dîcem în toamna trecută, s'a bucurat de un împrumut de 36,000 floreni. Suma aceasta împărțită pe juguri dă o anticipațiune de 225 fl. de jug. Pentru dl deputat George Nagy aceasta nu e rea treboară, însă erariul ce garanții are dela dînsul pentru împrumutul acesta? Nu este aceasta corupțiune?

„Că Numerul 3 este așa:

„Fie cine își mai aduce bine aminte cum gentilul president al guvernului în adunarea generală a societății drumurilor de fer „Tisza”, ținută în luna lui Mai anul trecut, fără de nici un cuvînt, a dat afară pe Stefan Bitto din consiliul administrativ și a pus sê aleagă în locul acestuia pe amicul său iubit, pe dl George Nagy. Încă mai înainte a fost dus în același consiliu administrativ pe fratele său Ladislav Tisza — despre care observăm în treacăt, că a deus cautiunea legală de 500 de acțiuni numai la repește stăruințe după ce a trecut un an de zile — și pe Sancho Pansa sêu, pe Moritz Pál. Dl George Nagy a primit după părerea cercurilor inițiate finanțiale, dela guvern 50 de acțiuni a 200 fl. spre ale depune ca om de paie în numele său drept cautiune. Dară ce s'a întemplat? La începutul lui Septemvre acțiunile fură secestrate judecătorește la direcțiunea societății drumurilor de fer „Tisza”, și nu numai acțiunile, ci și dietele ca consiliar administrativ, care pe an fac 4000 fl. Așa ceva nu s'a mai fost întemplat nici odată la societatea drumurilor de fer „Tisza”. Scandalul a fost mare și cu drept cuvînt. Unii însă s'an și spăriat. Acțiunile statului secestrate de creditorii d-lui George Nagy! Aceasta era comic! Firesce aceasta nu putea rămînê așa. Secestrul judecătoresc trebuia căt mai curînd delăturat. După donê septemăni secestrul judecătoresc s'a delăturat. De unde a căpăt dl George Nagy așa în pripă bani? Este secretul dînsului și nu vrem să ne facem interperții presupunerilor din cercurile celor dela drumurile de fer. Protegiatul

lui Coloman Tisza și astăzi e consiliar administrativ la drumul „Tisza”. Nici aceasta nu e corupțiune?

„Urmează Numerul 4.

„Dl George Nagy a fost și director al institutului celui vechiu de credite de fonduri pentru proprietarii cei mici, mai adeverat president al consiliului de revisiune. Acest consiliu inse nu s'a constituit nici odată și este cunoscut cum a exercitat dl president revisiunea în înțeleșul legii. Afacerile proprii a le domniei sale inse nu au străbătut în public și sînt interesante. Dl George Nagy a deschis la acel institut a cărui revisor era, pentru sine o scoateală curentă și apoi a scos din banii institutului 26,000 floreni. Drept garanție a deus acțiuni bune dela moara de vapor în Oradea mare; într'o bună di el inse a luat acțiunile și nu le a mai adus. Nici cu atîta n'a fost de ajuns. Dl deputat George Nagy, membru al partidei liberale a luat pe poliță în 26 August a. tr. din institutul cel vechiu 10,000 floreni. Așa a reprezentat el interesele institutului său propriu. . . . Pentru aceea dl George Nagy totuși din amicitia lui Coloman Tisza a ajuns director și la institutul cel nou.

„El și acum e consiliar administrativ la societatea drumurilor de fer Tisza. El și acum este un membru cu influență al partidei liberale. El și acum e amicul lui Coloman Tisza. De aceea Brutus este om onorabil, eară cine face pe Tisza responsabil de corupțiune este un calumniator.”

Revista politică.

Sibiu, în 18 Ianuarie.

Casa deputaților din dieta Ungariei a respins propunerea lui Mocsáry și Apponyi și cu majoritate precumpnitoare a acceptat propunerea lui Baros, conform cărei casa ia spre sciință declarațiunile lui Tisza asupra tumultelor și troce la ordinea dîlei. Acum rămîne să vedem pe dl president al consiliului de ministri, Col. Tisza, venind cu proiectele de care a vorbit în ședința din 14/26 l. c., și care se comentează *anticipando* de toată presa independentă din monarhie, ca o reacțiune în perspectivă și ca o pregătire de a pune presi scăluș în gură. Foarte bine observă o foie vieneză când dice, că dl Tisza de bună samă are în vedere maxima: „că tumultele de pe strade întăresc guvernele pe cari au de gînd să le restorane”. Dară, adauge foia vieneză, dl Tisza perde din vedere, că tumultele au fost îndreptate mai mult contra sistemului său economic, contra corupțiunei, de căt contra celui politic. Deci dacă dînsul va pune presa în cătuși, fie sigur, că din partidul care l susține încă se vor deosebi elemente spre a i face cea mai hotărîtă opozițiune.

„Pesti Naplo” dice deja, că oameni din partidul lui Tisza susțin, că dîlele guvernului acestuia sînt numerate. Votarea de mai sus ar fi, după prorocia lui „P. N.”, numai o prolongațiune de termin, căci prohodul au sê i l cînte cu acțiunea desba-

tere bugetului. „P. N.” n'a prea avut noroc cu darul seu profetic. Poate că se va împlini a lui „P. Ll.”, care dăce, că Tisza prin mesuri drastice poate momentan să 'și întărească pozițiunea, înse când va crede, că e întărită, o va vedea dispărând ca negurile.

Casa deputaților din Budapesta a mai votat căstegarea de 15 milioane rentă de aur spre acoperirea deficitului.

Casa deputaților din Austria a votat modificarea legii de recrutare strămutând periodul asentației din Martie în Aprilie. Offenheim 'și-a depus mandatul de deputat.

Mercuri s'a terminat în camera deputaților din București dezbaterile asupra rescumpărării drumurilor de fer. „N. fr. Pr.” crede, că fiind delegată cesțiunea aceasta va urma și recunoașterea independenței României din partea Germaniei, Franței și Angliei; în privința cesțiunei Evreilor puterile se vor mulțami cu declararea României, că va desvolta legea privitoare la Evrei în sensul emancipării.

Din Prizrend vine știrea, că între Muktar pașa și între capul legii a venit treaba la conflict, din cauză că cel dintâiu împedecă mergea delegaților albanezi la Constantinopol. În cercurile legii se simte o puternică propagandă italiană a cărei țintă, până una alta, încă nu este cunoscută, dară la toată întâmplarea stă în legătură cu năsuințele Albanecilor spre autonomie.

Raporturile autentice din Gusinie spun, că lupta din urmă a provocat o voluntari albanezi și că Montenegroii au fost bătuți, încât au fost siliți a se retrage la graniță. În districtul Gusinie se află 9000 infarmați. Cuartirul general al trupelor legii stă în Ipeç.

Dieta Ungariei.

În ședința de Luni, din 26 Ianuarie nou, a urmat la ordinea zilei discușiunea asupra proiectului de rezoluțiune, subternut de Mocsary, prin care s'a cerut esmiterea unei anchete parlamentare pentru cercetarea scandalelor ultime din capitală.

Propunătorul L. Mocsary springinesce proiectul seu cu puține cuvinte. El a cerut o anchetă parlamentară, pentru că nu se putea pretinde ca guvernul să introducă o cercetare contra sa însuși. Anchetă e de lipsă, pentru a se lămurii întrebară, dacă s'a cerut ajutorul mibăre de organele competente. Trebuie să se constate că învețat au militarii a respecta institușiunile constituționale. Ministrul president a ăis că o asemenea anchetă nu încapă în sistemul parlamentar, oratorul replică, că o asemenea afirmațiune nu i se șede unui bărbat cu simțemnt constituțional, de altfel așteaptă ca ministrul să 'și explice cuvintele și 'și rezervă pentru acest caz de explicare dreptul, a 'și face contraobservările sale mulțuminduse de astă dată, a recomanda pe scurt proiectul seu spre primire. (Aplause în stânga estremă).

Ministrul president Tisza: Onorată Casă! (Să audim, să audim!) Înainte de a espune cu toată obiectivitatea și pe temelii datelor oficiale ce le am la mână întâmplările, la care se referesce propunerea dlui deputat Mocsary, află de lipsă, mai ales în urma desfășurării sale de ađi, a me propunere cu puține cuvinte asupra propunerii. (Să audim!)

Responsul la cele ce a desfășurat dl deputat ađi în motivarea sa, d. e. la cele ce privesc procedura arbitrară a miliției, rigorea nemotivată a poliției, cred că se va cuprinde în cele ce voi espune obiectiv despre întâmplări. Cât pentru afirmațiunea dlui deputat, că eu nu am explicat

pentru ce nu află propunerea sa compatibilă cu parlamentarismul, observ pe scurt, că nu află acceptabilă propunerea sa din motivul, că după sistemul parlamentar, precum în genere după ori ce sistem constituțional, diferitele oficiuri au diferite sfere de drept.

Acumularea acestor sfere de drept într'una mână nu se potrivește în genere cu parlamentarismul și cu constituționalismul. În casuri singulare introducerea unei cercetări se cuvine administrațiunei, în cele mai multe casuri judecătorului, care e sustras dela ori ce influențări și neamovibil. În funcțiunea acestui din urmă nici legislativa însăși nu se poate amesteca fără a resturna parlamentarismul. (Aprobare în dreapta). Legislativa are dreptul de a judeca din puncte de vedere generale procedura guvernului ca atare, a aproba sau a condamna aceasta procedere; dar n'are dreptul de a lua cercetarea întâmplărilor de pe strade din mâna judecătorului (Viua aprobare în dreapta). Din acest temei sunt de părere, că propunerea dlui deputat între marginile constituționalismului nu se poate accepta.

Cât pentru întâmplări, trebuie să desfac descrierile singuraticelor de comentare diferite și vom avé icona acelor întâmplări înaintea ochilor.

În 11 Ianuarie a urmat în strada Hatvan, dinaintea casei naționale, prima adunare de oameni. Sporinduse mulțimea, poliția a aflat de datorința sa, a o admona să înceteze cu sberăturile, cu insulele contra casei naționale și cu oare care glume ce și le permiteau unii cu orange. Siliția aceasta n'a avut nici un rezultat. Ba s'a constatat în mod oficial, că dl deputat Otto Herman 'și-a exprimat înaintea poporului părerea: „cu cât mai frumos, cu atât mai bine”, adecă oamenii să sberie cât vor pute. (Să audim!). Nevoind mulțimea să se împrăscie cu toate provocările poliției, căpitanul suprem al cetății a declarat că la cas de lipsă se va recuira și miliția; la aceasta dl deputat 'și-a exprimat părerea — eu nu știu, în care țară 'și-a câștigat densus astfel de esperițe — că într'o țară constituțională nu este permis nici când, în nici o împrejurare, a folosi miliția pentru restabilirea ordinii.

După întâmplările de mai sus căpitanul suprem temenduse de tulburări mai mari, a chemat în fața locului forțe militare slabe; el a făcut aceasta, după ce unii dintre mulțime culseseră în strada frumoasă pietri, pe care poliția inse le smulse de timpuriu din mâinile lor. Când veni miliția — aici nu vreau să me demit în espunerea teatrală a întâmplărilor ci amintesc numai cele ce se țin de obiect — des numitul d. deputat și cu densus — cel puțin după cum spun arătările oficioase — și dl deputat Em. Szalay îndreptară căpitanului suprem provocarea să dispună retragerea miliției; pentru cazul acesta densusi garantară — nu știu apriat, se poate că numai și-au exprimat convicțiunea în această privință — că și mulțimea se va despărta fără a face vre un esces. Pe cuvintele aceste căpitanul suprem dispuse retragerea miliției.

Domnii deputați, pe cât știu eu, într'adevăr s'au și depărtat; dar mulțimea remase în fața locului. Dicend dl Paul Hoitsy — cred că acesta e profesor la școala profesiștilor din capitală și colaborator la oare care foia — că mulțimea de cea nu se depărtează, pentrucă căpitanul suprem a trimis miliția numai în strada învecinată, acesta provocă pe oficialul respectiv să ducă miliția în casarmă, ceace s'a și întâmplat. După un timp scurt mulțimea s'a și împrăsciat, fără de a se fi întâmplat rele sau pagube mai mari. Aceasta este pe scurt espunerea întâmplărilor din 11 Ianuarie.

În 12 Ianuarie a fost o demonstrațiune de o dimensiune neînsemnată. După puțin șgomot și unele sberături mulțimea s'a împrăsciat, fără să fi fost lipsă de intervențiunea poliției sau a miliției.

În 13 aglomerarea a început deja seara. Unii, cari se duceau în casină, fură opriiți și maltratați; în fine a început a se arunca mai întâiu cu bucăți de bani, apoi cu pietri, după aceasta cu unelte de fer și în urmă cu sliouri de ghiată mărșori. Prin aceasta firesce că ferestrele casei s'au sfărâmat. S'au aruncat și asupra poliției, așa că pe la 10 oare opt poliști și un oficial de poliție fiind greu răniți fură transportați dela acest spectacul. Sergenții călări cari sosiseră într'aceea, împingeau mulțimea din strada Hatvan afară; dar ea stete în strada Kerepeșiană și arunca cu petri asupra sergenților călări. Când se petreceau acestea, căpitanul suprem al cetății recuira miliția și 2 batalioni veniră la locul spectaculului.

Intr'aceea mulțimea spărșese lăternele de gaz din strada Kerepeșiană provocând prin aceasta un întunerec; militarii fură întimpinați cu sberăturile: „Jos cu milițarii! Jos cu căni!” și se aruncară pietri și asupra lor. Militarii aședară acum baionetele și înaintând cu baionetele puse siliră mulțimea, care nu ascultase de provocare, să părăsească spectaculul. Intru cât s'au observat într'această procedere vre o brutalitate, se poate vedea de acolo că în aceasta seară, cu toate că mulțimea cam numeroasă, se opri mai de multe ori înaintea miliției, nu se întâmplară preste tot decât două rânri de așa că respectivii, cari nu se depărtaseră, trebuiră transportați în spital. Pe la oarele 1—2 după meșul nopții mulțimea s'a împrăsciat.

În 14 poliția voia să privegheze încă seara de timpuriu ca să se susțină ordinea și să încercă a doua oară să împrăscie mulțimea; nesuccedându această — pentrucă mulțimea, împinsă dela un loc, se aduna earăș în apropiere, — căpitanul suprem al cetății se vedu silit a dispune să se tragă un cordon militar în strada Kerepeșiană, aproape de apteca „la Măntuitorul.” Acum cea mai mare parte din mulțime se adună în strada fluerătorilor și deja pe la oarele 9/4 i se anunță căpitanului suprem al cetății că între popor au cădut pușcături de pistoale. Lucrul nu se putu constata în de ajuns pentru că atât în strada fluerătorilor cât și în strada dobei, în care lămpel de gaz de asemenea erau sfărâmate — era întunerec.

Tot în acest timp se întâmplă că un nenorocit visitiu de confortabilu voi să spargă cordonul militar. El nu ascultă de admonare, trânti pe un militar la pământ, așa că carul lui trecu preste amândoi genunchii acestuia și militarul trebuși să se ia sub îngrijirea medicului. Cu această ocașine se întâmplă — unicul cas în tot timpul — că o patrulă militară ce se compunea din 6 soldați, dede foc. Atunci cădu visitiul și tot în timpul acesta — dar nu togma la același loc — fu împușcat și juristul Schwarz. În privința acestuia nu s'a putut clarifica cu positivitate, dacă el a cădut victimă unei împușcături din mulțime sau pușcătorelor din partea soldaților.

Intr'aceea mulțimea ce se afla în strada Kerepeșiană a spart și ferestrele dela spitalul Rochus; dar mulțimea în urma intervenirii miliției se împrăscie pe la oarele 12 și pentru astă noapte earăș a urmat linișce.

În 15 poliția voinde să împedecă în ori ce mod posibil continuarea tulburărilor ocupă deja pe la oarele 6 toate intrările în acele strade, în care s'au întâmplat tulburările, în urma aceasta mulțimea se adună prelungă spitalul Rochus și începu earăș să spargă la feresti. Unii au rupt dintr'o

îngrăditură nisce pari și au maltratat poliția cu acei pari și cu petri; ba s'au descărcat și pistoale și pusei. Dar respectivii nu se putură aresta fiind întunerec — lămpel erau earăș sparte. — Unul a aruncat dela sine în fugă pistolul care fu aflat de poliție mai târziu.

După ce s'au întâmplat aceste lucruri se ivi casul, că dl secretar de stat Fehervary se înteli cu un comisar de poliție (să audim! să audim!), care i comunică că el vine din casarmă Carol, unde provocase la mandatul căpitanului suprem al cetății pe comandantul să trimită miliție, pentrucă poliția nu poate stăpâni mulțimea. Comandantul local i-a declarat, că el, neputend comisarul de poliție dovedi că e trimis de căpitanul suprem al cetății, nu poate trimită miliția. Comisarul adause, că acum se află într'o rea peripetitate, pentrucă nu știu unde se caute pe căpitanul suprem, care nu poate sta la un loc, și se teme, că de aci se poate nasce o întârziere, eventual o încurcătură.

Numitul domn secretar de stat se duse apoi cu comisarul de poliție în casarmă și când acest din urmă — cum se vede, din greșală — adause a doua oară, că este trimis de căpitanul suprem al cetății, dl secretar de stat atrase atențiunea comandantului asupra împregiurării: dacă nu crede cumva, că se poate nasce vre-un reu, pentrucă se poate întâmpla ca căpitanul suprem al cetății să fie închis de o parte așa încât să nu putem străbate la densus la moment și prin aceasta să nu fie nici în stare a emite vre-un ordin în scris sau într'alt mod. (O voce din stânga estremă: Aha!). Comandantul declară și acum că va trimite miliția numai pe basa unei provocări în scris. (Aprobare în stânga și în stânga estremă).

După aceste declarații dl secretar de stat Fehervary emise o provocare în scris. (Nelinișce și intruperi în stânga estremă). Vă rog să me ascultați până în sfârșit. În această provocare el dice mai întâiu că miliției se i se dea la doriința căpitanului suprem ordin să iese în fața locului, și la sfârșit dice lămurit și hotărât, că miliția i s'a pus numai căpitanului suprem al cetății la dispozițiune.

Și aceasta se confirmă și prin fapte, căci când eșiră trupele, el își ținu de prima sa datoriința a căuta pe căpitanul suprem și după ce căpitanul suprem nu dispuse nimic relativ la intervențiunea miliției, trupa încă nu se amestecă. Deci eu cred că nu se poate dice că trupa s'a amestecat într'un mod arbitrar și nu a respectat în tot timpul sfera de drept a organizației civile; dim contra, ea s'a ținut cu cea mai mare scrupulositate de acest organ civil și numai la ordinul oficiului civil s'a pus să restabilească ordinea.

Cât pentru procedura d lui secretar de stat (să audim! să audim!) eu cred că se află în casa deputaților mulți cari știu, că nu la asemenea, ci la mai mari cravale pe strade, se poate ivi casul să nu poți străbate la respectivul șef de poliție și ca acestuia să nu fie cu putință a lua dispozițiunile de lipsă. Cei ce știu aceasta cred că nu vor desaproba procedura unui om, care, pentru a preveni rele mai mari, ia asupra sa o responsabilitate nu pentru intervenirea trupelor ci pentru faptul, ca ele se afe în fața locului și se stea la dispozițiunea organelor competente. (Aprobare în dreapta. Nelinișce în stânga).

Onorată casă! Din aceasta espunere pe scurt a lucrurilor, a faptelor nu este cu putință ca să nu se convingă ori cine că în perioada întregă atât poliția cât și trapele au arătat cea mai mare moderațiune. N'am lipsă să me provoc la martori! Cetiți foile opoșionale. (Să audim! să audim!).

În aceste s'a scris — iau ăina, în care s'a spart ferestrele casei —

ca trupele s'a recuierat pentru intervenție numai după ce s'au spart ferestrele și după ce fură isbiți opt publicisti atunci s'au întemplat și cele două râniri mai mari. Și în tot timpul până la sfârșit trupa cu toate aruncările cu petrii și cu toate înșulitele a intervenit numai în cazul silei celei mai mari și într'un mod pe cât se poate de cruțător. Numai acela poate nega aceasta care voese a nega că s'a aruncat cu petri asupra soldaților și policistilor. Dar fiind că esacitatei acestui fapt se constată prin raporturi oficiale, eu nu pot trage la îndoială esacitatea acestor raporturi când vedeaș cum se descriu în foile opoziționale aceste fapte și când vedeaș scene grandioase, în care se descriu cum aruncă poporul cu petri asupra soldaților și policistilor. (Iaritate și aprobare în dreapta, nelinise în stânga și în stânga extremă).

On. Casă! Da, și eu cred că a-icie lipsă să se facă o cercetare. Nu există om care ar putea garanta că între asemenea impregiurări, ori cât de cu cumpet ar fi procedat organele poliției, indiviși singuratici nu ar fi escadat. Contra acestora trebuie ordinată cercetarea pe baza acselor concrete și se va și ordina și cei vinoași se vor preda judecătoriai. Dar trebuie cercetat că dela cine și de unde vine această agitațiune pe strade. (Aprobare viuă în dreapta). Căci credeți că nici un guvern sau oficiu de pe fața pămentului nu va pute suferi vre odată ca cineva să și facă satisfacțiune prin turburări pe strade atunci când există judecătoria constituită. (Așa este! în dreapta. Mișcare în stânga). Nici când nu va sta un guvern cu mâile cruciate și nu va lăsa ca lupta între clase . . . (Contrațicare viuă în stânga extremă Așa e! în dreapta).

Repet și dacă va fi lipsă, voi dovedi cu exemple, că s'a predicat din țî în țî lupta între clase și resistența faptică contra organelor legale. (Aprobare în dreapta). Eu cred că togma pentru aceasta trebuie să se introducă cercetarea și să se procedă pe cale legală în toate direcțiunile, (Așa este! în dreapta) și această cercetare nu se poate lua din mâile organelor competente. (Așa e! în dreapta).

Am convicțiunea că provocarea de atari turburări e un lucru ce taie afund, pentru că ori cine scie din experiență că nu totdeauna cei vinoași sau cel puțin nu numai acestia devin viciima turburărilor. (Aprobare în dreapta). Pe aceia, cari provoacă asemenea mișcări, ori ce ar dice că ori cum s'ar sili să arunce responsabilitatea asupra altora, i va trage la respundere eternul și droptul judecător pentru sângele vărsat. (Așa e! în dreapta. Mișcare în stânga).

Urmarea unei asemenea mișcări e prētutindena păgubirea comericiului și a industriei, ruinarea particularilor și a creditului de stat. (Așa e! în dreapta). Mișcare luând dimensiuni mai mari poate degenera în anarhie și urmarea va fi o stare bolnăvicioasă dar firească, în care societatea atacată fiind la rădăcină gata va fi a renunța pentru ordinea care e o trebuință de viață, la toate celelalte lucruri. (Așa e! în dreapta).

La aceste consecuențe generale mai vine la noi și aceea, că dacă le va succede celor ce au provocat turburările se dovedească că statul unguresc nu este în stare a se bucura sub conducerea națiunei ungare în ordine de libertate sa constituțională, că el nu e capabil să asigure timpul și mijloacele unei desvoltări legale și graduale — (Să așim! să așim!) — existența statului unguresc și a națiunei unguresce ca atare se va periclită. (Aprobare în dreapta. Mișcare în stânga).

Nu pot și nici nu vreau să me

avēt în culmea cosmopolitismului, nu află nici o mângăere când aud și cēnduse: în urmă vom avē un stat mai liber de cum e cel de așî. (Să așim! să așim!), și eu vreau un stat liber, dar îl vreau numai ca stat unguresc. (Viua aprobare în dreapta, sgomot în stânga). Intre astfel de impregiurări guvernul are și trebuie să aibă agenți. Astăđi observ în această privință numai atāt, că el trebuie să ia mēsură, pentru a restringe, fără a stirbi libertatea, anarhia, care sub pretestul libertății ucide pe aceasta din urmă. (Aprobare în dreapta).

Care sūt aceste agende, ve voi spune la timpul seu; sciu însă că aceste mari probleme va pute corespunde numai un astfel de guvern care va posede spriginul energic și increderea tuturor acelor factori, de a căror ajutor un guvern constituțional are lipsă și togma pentru aceasta doresc din capul locului a indice dlor deputați că în momentul când me voi pronunța, în seurt timp, asupra agendelor ce le cred necesare, voi cere un respuns hotărît la întrebarea, dacă onor. casă ține acest guvern chiemata corespundela aceea problemă grea ori nu. (Aplaus viu în dreapta. Strigări în stânga: Astep-tăm!); pentru că sum convins că este o imposibilitate ca cineva remănēnd mai departe la guvern și vēdēnd pericolul să nu poată face din lipsa de ajutor aceea ce află necesar nu numai în interesul ordinei ci și în al libertății. (Aprobare în dreapta).

Cum am șis, mi voi spune în curēnd părerile și ve voi cere un respuns respicat. De astă dată rog numai pe on. casă să lase cercetarea, care se va estinde în toate direcțiunile, la organele, de care se ține după lege și constituțiune și se nu primească proiectul de resoluțiune. (Aprobare în dreapta).

Otto Herman: Doresc să vobese în afacere personală. M'am așteptat ca să mi se atribue în mișcarea din urmă un rol, care nu mi se cuvine, pe care nu l'am căutat, nici îl voi căuta. Nu sciu cine a informat pe dl ministru, dar ori cine l'a informat, acela a fost un caluminiator, un denunciant. (Mișcare în dreapta. Să așim!) Cine are o idee despre redactarea unui jurnal, scie că redactorul unei foi ce apare în toate țilele, nu are vreme să iese pe strade și să aranjeze mulțimea poporului. (Strigări în dreapta: Și totuși el a fost acolo), pentru că noi nu plătim pe colaboratori, noi lucrăm de bună voie. Când s'a început mișcarea, nu am fost eu acela care putea dice că ea s'a început ci un deputat din partida ministrului, pe care l'am așiat în fața locului (ilaritate îndelungată) și eu am sosit acolo, când tumultul era în floare și m'am dus pentru că mi s'a anunțat și pentru că se scie că după rolul, cu care mē distinge publicul, eu am puterea de a restabili ordinea fără miliție și poliție. (Mișcare și ilaritate).

Ministrul susține că am șis că nu trebuie să întrebunțăm miliție la restabilirea ordinei. Eu totdeauna dic acea ce simțesc și declar că am șis că nu este permis a întrebunța la restabilirea ordinei miliția în modul cum a făcut șeful de poliție. Așa e! în stânga extremă.) Aproape 80 oameni se aflau la olaltă și nici unul nu se numără între aceia cari de obicei se numesc gunoaie. Când demonstrațiunea se afla în curgere, n'a audit nimenia ca șeful de poliție să fi provocat serios și oficios mulțimea să se îmbrăcise, ci el a ținut-o de vorbă o jumătate de oră înainte de a chiea miliția.

Luând miliția pozițiune și provocând un căpitan pe oameni în limba germână să se îmbrăcise, un om bine îmbrăcat îi reflectă: Nu te înțelegem dle, spunene unguresce! Respunsul fu:

Taci căne! și după aceasta strigă căpitanul în fața mulțimei ce se compunau din 80 oameni: „De impușcat!“ Dacă e corectă aplicarea miliției în acest mod, apoi me mulțimesc de un astfel de constituționalism. (Așa e! în stânga extremă.)

Asigur on. casă că dacă voi vedea că aici în faptă e lipsă de o mișcare, eu nu voi insena conjurațiuni secrete, nu voi nega nimic, ci mă voi pune însami în frunte și când voi conduce eu o demonstrațiune (mare ilaritate), aceasta nu va fi cum a fost cea din urmă, despre care scie fiescicine, care cunoaște psihologia popoarelor, că ea a fost consecența unei fapte infame și a unei turburări spontane. Acesta a fost sensul mișcării. Protestez ca cineva să me calumnieze prin gura d-lui ministru. (Aprobare în stânga extremă).

Ministrul president Tisza: Spre justificare observ că am așiat prezența d-lui deputat mai întâiu din jurnale, apoi din foile oficioase și acum din graul seu propriu într'un mod care eschide ori ce îndoială. (Iaritate în dreapta). Nu sciu deci pentru ce dēnsul îmi ia în nume de ru, căci am amintit acest fapt pe temeiul datelor oficiale fără nici un comentariu. Observ mai departe, că afirmațiunea dēnsului despre întrebunțarea miliției a urmat încă înainte de a sosi miliția în fața locului. A treia observ că dl deputat nu scie — dar să creadă — că îndată ce un căpitan sau un maior comandă: „Foc“ (Strigări din stânga extremă: De impușcat!) soldații ar fi pușcat.

În fine observ, că sum convins că în momentul ce dl deputat va afla de lipsă a se pune în fruntea unei mișcări, eu nu voi mai fi ministru president, dar sum convins că Ungaria va avē și atunci un ministru care nu va concede, ca Ungaria să fie stăpănită de pe stradă. (Viua aprobare în dreapta. Mișcare în stânga).

Des. Szilágyi propune ca camera considerând că deputații au lipsă de o informațiune esactă în privința evenimentelor, pentru că se poată lua dispozițiunile necesare, — să amâne ședința pe poimâne, pentru a se pute știa raportul ministrului. Mai departe cere să se tipărească rapoartele oficiale și să se împartă între deputați încă astăđi. (Mișcare în dreapta; aprobare în stânga). Prin aceasta se dice căseși ocaziune să se convingă direct din documentele oficiale, dacă espunerea de așî e suficientă în toată privința. (Aprobare în stânga).

Ministrul president Tisza crede că e de ajuns o amănare până mâne și se invoiesce cu aceasta, dar cererea ca să se substearnă și tipărească rapoartele oficiale, o află nejustificată și nu consimte să fie primită. Ministrul afirmă că a făcut raportul seu cu cea mai bună consciință și casa e în stare să și facă o judecată pe baza celui raport. Dacă însă on. casă, continuă ministrul, ar fi de părere că nu poate fi linișcită asupra impregiurării, dacă am desășurat esact cuprinsul rapoartelor oficiale, în acest cas rog pe on. casă să și pronunțā neincrederea și eu nu voi întărđia a transpune actele la succesorul meu. (Mișcare în stânga. Aprobare în dreapta).

D. Szilágyi lămurind sensul cuvintelor sale dice că nu a avut intențiunea să tragă la îndoială, dacă ministrul a spus fidel cuprinsul rapoartelor în cestiune sau nu, ci a așiat că este foarte justificată dorița ca casa să fie pe deplin informată în asemenea casuri însemnate, pentru că se și poată face o judecată sănătoasă și se ia dispozițiunile de lipsă. (Aprobare în stânga).

Presidiul punēnd întrebarea de votare s'a primit amănarea votării până poimâne. Propunerea lui Szilágyi relativă la tipărirea documentelor s'a respins.

Din comitatul Severinului

În acest nefericit comitat scandalul sporesce pe și ce merge, căci mereu se descoper isprăvi noue de ale faimosului vice-comite Pausz. Se publică mereu buletine oficiale, precum se întemplă din partea medicilor, ce încungiu ră patul de boală. Nouē ni se scrie din Caransebeș, că în 27 Ianuarie n. suma defraudată se urcă deja la 18,000 fl., fără ca să se poată constata și numai pe departe șirșitul descoperirilor. Comitetul grănițeresc a început în 27 l. c. n. a revida fondul grănițeresc, și se vorbesce, că și acesta ar fi atacat. Pausz, după cele ce se afirmă acum prin Caransebeș, a început să fure la o săptămână după intrarea sa în funcțiune. El a furat în mod cel mai mișelesc acuiș 2000 fl. acuiș 1000 acuiș și câte o sută fl. numai; ba el s'a mulțimit adeseori și cu câte 2 fl., fără a desprețui sume de vre-o câțiva cruceri. Indignațiunea cetățenilor din Caransebeș a ajuns la culme. — Pausz a fost citat pe ziua de 27 l. c. n.; el însă nu s'a prezentat, și astfel s'a curtat. De ar folosi numai ceva!

Aducem după „Südungarischer Bote“ un istoric obiectiv acelor ce s'au petrecut dela începutul descoperirii făcute de către bravii lui ai grăniței româno-banățene, generalul Traian Doda, vice-colonelul Seracin, primotenentul Curescu și Ioan Brancovicu.

„După ce Ilustr. Sa comisarul regesc dl de Ujfalussy luni întregi nu ne-a făcut plăcerea a se arēta, el în 7 l. c. n. ne-a fericit cu sosirea sa și aceasta, precum se putea ceti vre o câteva țile mai târziu în „Hon“ a dat prilegiu corpului funcționarilor al comit. Severin la o sērbătoare familiară“.

„Sub conducerea vice-comitelui Pausz, pe atunci încă omnipotent, se presentă adecă corpul funcționarilor la Ilustr. Sa. Căruia Pausz îi șeră o cuvântare mișcătoare în care s'a dat espresiune speranței că comitatul nu va perde pe Ilustr. Sa. La aceste dl de Ujfalussy respunse nu mai puțin mișcat, că aderența manifestată îl cuprinde în adēncul inimii și îl hotărăse, a se păstra pentru acest comitat. Dăușie ici, duiosie colo, curgeau lacrămile în amēndouē părțile și eacă — sērbătorea familiară!“

Pecād însă emoțiunea la comisarul reg. a făcut să inflorescă strălucit sērbătorea familiară a unor suflete gârșe, ursita bătea deja la porțile casei comitatului Severin. În 9-lea l. c. n. adecă se infățisără la Ilustrit. Sa d-nii general Traian Doda, vice-colonel Seracin, locotenentul Curescu și Ioan Brancovicu, pentru a se presenta ca comitet al comunei economice de nou constituite. Discuțiunea despre diferite afaceri publice fu susținută cu multă vioiciune, când deodată dl Ioan Brancovicu se adresa către Ilustrit. Sa cu cererea, ași pute face o împărțășire importantă, rugându-se totdeauna ca generalul Doda să fie de față ca mărturie. Ceilalți doi domni se îndepărțară și apoi dl Brancovicu împărțășii comisariului reg., că după informațiunile sale masele ereditare Feigl din Orșova și Albert Müller din Rusberg ar fi dispărut; Brancovicu ceru totodată, ca Ilustrit. Sa de loc să se ceară actele respective dela referentul Rudeu. Dl de Ujfalussy dădu ordin, se infățise numai decăt Rudeu; acesta însă nu veni, ci se presentă vice-comite Pausz aducēnd un convolut de acte, ce nu priviau însă masele sus pomenite, ci nice practerări private de la prevariațiunile de pădure, cu cari el nisua a confunda pe domni. Dl Brancovicu însă înțese intențiunea, și de oarece vēdu, că comisarul

reg. nu urgează actele cerute, el preținu simplu să se permită a merge la casă, pentru a se pute informa despre masele din ceștiune. Cu toate că abia era la 11 oare a. m., totuși află casa deja încuiată, și funcționarul nu se puteau găsi. Atunci comisarul regesc împuternici pe dl Brancovicu, a merge după ameați la 3 oare cu Rudeu în casă, spre a face acolo cercetările de lipsă.

„Venind dl Brancovicu la casă, unde era de față și dl Pausz, el găsi în casă afară de suma de 12,816 fl. 86 cr. (ce încă înainte de ameați se aflau în casă) încă 1295 fl. cari au fost în tresorul casei și cari înainte de ameați încă nu se aflau acolo. În cărți însă n'a fost însemnat nimica, ce ar fi făcut evident întrarea acestor 1295 fl. de înainte de ameați: nici controlorul, care purta cheia tresorului la sine, n'avea cunoștință cum au ajuns acei bani înăuntrul.

„Tot astfel a fost petrecut în cărți dto 10 l. c. n. un post intrat de 1300 fl. drept soluție pentru hărții de valoare aparținătoare masei lui Müller. Aceste hărții de valoare reprezentau însă după cursul din 10 l. c. n. o valoare de 2038 fl., și afară de aceasta mai lipsiau încă 208 fl. bani gata din masa aceasta. Aceste împrejurări mai mult ca suspecte l-au determinat pe dl Brancovicu a aduce în ședința comitetului administrativ starea lucrului la cunoștință și a face propunerea de a se esmite o comisie constituată din domni: Illosvay, Fercu, substitutul inspectorului de dări, dl Ioan Brancovicu George Băiaș, Ioan Sêrbu. Această comisie sub prezidiul comisarului reg. de loc se duse la casă, unde se constată adevărul stărei lucrului, cum s'a descris mai sus.

„Cassariul fiind întrebat, cum au ajuns cei 1295 fl. în casă, respunse, că nu știe, cât timp se află banii deja în casă, de oarece nu sunt nicăiri petrecuți în cărți, și că nu poate nici spune, spre ce scop ei se află în casă. Comisiunea apoi a pretins prezentarea protocoalelor de exhibite, din cari se vedea sub Nr. 380, că actele privitoare la masa lui Feigl au încurs în Februarie 1879; dar nici aici n'a fost urmă de vre-o sumă de bani. În urma acestora dl Brancovicu preținu a vedea casa de deposite, pentru a se convinge, dacă se află în ea hărțile de valoare. Eară se făcu încercarea de a l'păcăli cu diferite subterfugii, el însă nu se lăsă, până în sfârșit cassa fu deschisă; apoi se constată în fața întregii comisii, că afară de două sorți turcesci fără de nici un preț, nu se află nimica. După aceea au fost emiși substitutul inspectorului de dări și dl Ioan Brancovicu, pentru a vedea la perceptor, dacă n'au fost acolo hărții de valoare depuse din partea comitatului. Acești doi domni raportară despre misiunea lor în 11 l. c. n. comitetului administrativ, că vice-comitele Pausz a luat direct dela perceptor în 30 Martie 1879 bani gata 208 fl. 39 cr., mai departe 2 sorți turcesci, 1/2 sorți de 1864, două bucați sorți de 1860 și patru sorți de credit (Kreditloose) etc. Aceste hărții de valoare reprezentă, precum s'a dis, după cursul de astăzi o valoare totală de 2039 fl., pentru cari în 10 l. c. n., va se dăcă o și după arătarea făcută, s'au furișat în casă numai 1300 fl. (Va urma).

Varietăți.

* (Conferirea demnității de consilier intim.) Majestatea Sa prin rezoluțiunea prea înaltă din 20 cur. a conferit episcopului greco-

oriental din Bacăa și administratorului episcopiei din Carloviț și a metropoliei serbesci German Angeliciu demnitatea de consilier intim.

* (Militaria.) Medicul primar în rezervă Dr. Ioan Moga e trecut la miliția teritorială ungurească în statul concediaților.

* (Pentru inundații ardeleni.) În Craiova, la 9 ale curenteii — după cum ne spune „Olteanul“ — s'a dat un concert în beneficiul Românilor inundați din Transilvania. Concertul s'a dat de nise ținere copile, puse sub conducerea unui comitet de matrone craiovene. Doamnela Maria Hagiadi, Irina Lup, Elena Dumba, Maria Coloni, Adelina Oltean, Sofia Caneciu, Aleksandrina Perețian, Elena Chinez și Ana Constanț, eată numele acelor matroane cari au luat inițiativa în actul umanitar. D-șoarele Ana Dumba, Silvia și Fulvia Oltean, Elena Politopol, Ersilia Perețian, Aneta Bălcescu, aceste sânt numele gingașelor coconite, cari au dat concertul. Toate aceste gingași au fost viu aplaudate de publicul ascultător, care le-a auzit și multe buchete de flori. Diarul craiovean nu știe încă ce sumă a produs concursul.

„Alegătorul.“

* (Sinuciderea cassariului Hau din Caransebeș.) Cassariul care a încercat a se sinucide n'a murit încă. Eri dimineață și-a cumpărat un revolver dela o boltă de aici. Cătră ameați s'a dus la grădina lui în Teiuș. Aici a scris o epistolă cătră comisarul regesc, dičind între altele, cumcă rușinea ce i-a făcut-o fostul vice-comite Pausz nu o mai poate suporta. El și-a perdut încrederea înaintea concetățenilor sei și mâne poimâne și copii îl vor arăta pe stradă cu degetul, că acesta a ajutat lui Pausz, să fure. În fine roagă pe comisarul regesc, să mijlocească ca familia remasă după el să capete suma de 1100 fl. ce a girat-o pentru Pausz.

* (Incendiarea palatului din Iași.) Aflăm din ărele din România că palatul administrativ din Iași, adecă vechia curte domnească, în care se află curtea, tribunalele, prefectura, caseria și archiva Moldovei în 27 l. c. n. dimineața a luat foc care s'a făcut stăpân pe toată această mare clădire și o parte din archive a ramas jertfă flacărilor.

* (Indreptare) Sub rubrica varietăți: „Un cerșitoriu bogat“, în unele esemulare s'a străcurat la suma banilor aflați la cerșitoriu cifra 2 în loc de 5 (2000 în loc de 5000). De altmăntea cifra constatată judecătorește este 4951 fl. și vre-o căți-va cruceri.

* (Un meteor) Cetim în „Romanul“: „In 12 l. c. s'a putut vedea pe cer în Arad și impregiur, un glob luminos, care crescend se schimbă într-o așa numită curte luminoasă, despre care poporul afirma că este o poartă deschisă a cerului. Această aparițiune nu dură de cât numai câteva minute și n'a fost alt ce-va, decât unul din acele multe meteore, care cad de ordinul în fie care an pe timpul acesta.“

* (Vară frumoasă) vom așe în anul acesta. Timpul secerișului va fi foarte cald și secetos. Această bucurie ni-o procește un professor astronomic cu numele Piazzi Smyty.

Posta din urmă.

Diare ce ne au sosit dela Viena cu posta de dimineața pun în perspectiva cea mai de aproape pentru Austria un ministeriu federalistic,

după unele cu Taaffe, după altele fără Taaffe cu Hohenwart. In amendouă casurile Clam-Mrtinitz. nu lipsese din combinațiune.

„D. Ztg.“ crede că feudalii sânt foarte aproape de a pune mâna pe putere, dară și un ministeriu Hohenwart-Clam se va petrece, dacă va veni, ca multe alte. Pentru Maghiari heghemonia în Ungaria este o ceștiune de existență; cu Nemții stau astfel lucrurile. Superioritatea nemțască, va demonstra, mai curând sau mai târziu, apriat cui se cuvine conducerea.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Viena, 30 Ianuarie n. „Wiener Zeitung“ publică denumirea contelui Kalnoki de ambasador în Petersburg, strămutarea legatului c. r. Frankenstein dela Dresden la Copenhagen, și denumirea consilierului de legațiune contele Wolkenstein de legat în Dresden. În comisiunea bugetară ministrul de comerț a justificat din punct de vedere al finanțelor statului darea în comunicațiune a liniei de fer Rudolf, și a declarat, că astăzi nu poate spune, dacă această măsură va remâne izolată, a asigurat însă că procederea ulterioară a guvernului va urma numai pe cale strict legală și constituțională.

Paris, 30 Ianuarie Senatul, discutând legea despre consiliul suprem de instrucțiune, a respins amendamentul, care a cerut admiterea în consiliul suprem de instrucțiune a episcopilor și a altor persoane dar numai ca membri de universitate.

Economic.

Sibiu, 27 Ianuarie. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.30—9.30; Grâu sêcureț, fl. 6.80—7.80; Sêcără fl. 5.20—5.60; Orz fl. 4.20—4.60; Ovês fl. 2.80—3.20 Cuceruz fl. 4.20—4.60; Mălaiu fl. 5.50—6; Cartofi fl. 1.30—1.50; Sêmână de cânepă fl. 9.—10.; Mazere fl. 7.—8.; Linte fl. 11.—12.; Fasole fl. 7.—8 pro 50 chilo; Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 30—32; Unsoare de porc fl. 25—26; Sêubrut pro 50 chilo fl. 16—17; Sêud de luminări fl. 23—24; Luminări de sêud 50 chilo fl. 28—28.50; Sêpun fl. 20—20.50; Fên 50 chilo fl. 1—1.10; Cănepă pro 50 chilo fl. 16—18 Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirit pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 42—46 cr.; Carne de vișel 40—60 cr. carne de porc 42—48 cr.; carne de berbec 28 cr.; ouă 10 de 40 cr.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 16 Febr. și 16 Martie imob. lui Nicolae Tatu și soți în Alfiņa (trib. Sibiu); în 22, 23 și 24 Martie, apoi în 22, 23 și 24 Aprilie imob. lui Michail Balogh în Odorheiu, în Agrișul de jos și în

Șinbereag (trib. Dej); în 27 Febr. și 27 Martie imob. lui Iosif Bacs în Vinerea (trib. Deva); în 25 Febr. și 27 Martie imob. lui oan Bokor și soți în Huedin (judec. cerc.); în 17 Febr. și 17 Martie imob. lui Iosif Benkô în Bacnea și Bernadie (judec. cerc. Sântmărtin); în 1 Martie și 1 Aprilie imob. remasului după George Turi în Ghelenfe; în 24 Febr. și 30 Martie imob. d-nei Michail Beceak în Covasna; în 18 Febr. și 22 Martie imob. lui Stefan Iakab sen. în K. Osorheiu (trib.) în 7 Febr. imob. lui Niculae Giurgiu și soți în Tomaș (judec. cerc. Huedin); în 4 Martie și 5 Aprilie imob. lui Ioan Szôlôsi și soți în Iara; în 24 Martie și 26 Aprilie imob. lui Francisc Zacharias în Turda (trib.); în 7 Febr. imob. remasului după Partenie Bătrina în Vica (trib. Deva).

Bursa de Viena și Pesta

din 29 Ianuarie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	102. —	102.15
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—	79.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	97. —	92. —
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	80.60	80.50
Impremutul drumurilor de fer ung.	118.75	119.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	89.25	89.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorșire	—	88.50
Obligațiuni urbariale temesiane	88.25	89. —
Obligațiuni urb. temes. cu clausulă de sorșire	—	87. —
Obligațiuni urbariale transilvane. Obligațiuni urbariale croato-slavo-romice	87. —	86.75
—	91. —	—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimii de vin	90. —	90. —
Datorie de stat austriacă în hărție	71.40	71.50
Datoria de stat în argint	72.90	72.50
Renta de aur austriacă	86.55	85. —
Sorți de stat dela 1860	132.50	132. —
Acțiuni de bancă austro-ung.	840. —	845. —
Acțiuni de bancă de credit ung.	300.50	300.75
Acțiuni de credit austr.	277.50	278. —
Sorți unguresci cu premii	—	115.75
Argent	—	—
Galbin	5.54	5.58
Napoleon	9.31 1/2	9.34
100 marce nemșeci	57.95	57.95
London (pe polița de trei luni)	117.20	117.15

Nr. 10.

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III Spanlaca în protopresbiteratul Mureșului se escrie de nou concurs cu termenul până la 3 Februarie a. c.

Emolumentele sânt tot cele cuprinse în concursul prim, publicat în „Tel. Rom.“ Nrii 36, 37 și 38 din a. 1879.

Doritorii de a ocupa această parohie au ași adresa concurselor înștruite conform „statutului organic“ și dispozițiunilor sinodale din a. 1873, la subscrisul (p. u. Maros-Ujvár) până la termenul arătat.

Sântbenedic, 15 Ianuarie 1880. În conșelegere cu comitetul parochial.

Artemiu Crișan m. p.; adm prot.

1—3

Neoplanta.
1875.
Medalie de argint.

Seghedin.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărârea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandăm **clopotele găurite**, inventate de dênșul, a căror sunet este mai adănc decât acelor de construcțiune vechie și care, fiind de 100 punți, sânt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proace portative și de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

Antonie Novotny
în Timișoara.

[57] 12—12